

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Szechenyi-utca SIMON és KUN József ut
kereskedésével szemben.

HIRDETÉNYEK.

Előzetési pénzek és a kiadás körüli panaszok
valamint a lap szerkesztéséről és az intézkedésekről
minden kedves olvasónak ideintéendő.

Ármentetlen levelek csak ismételt kérésre
fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.
A SZABADELVŰ PART KÖZLÖNYE

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előzetési ár:

Helyben házhoz hordva vagy vidéki postán küldve	
Egész évre	10 ft — kr.
Félévre	5 ft — kr.
Negyedévre	2 ft 50 kr.
Egy hóra	1 ft — kr.

Hirdetési díj:

Ot-hasábszoros egyszeri beiktatásáért 5kr.
Helyi díj minden hirdetésért külön 30 kr.
Nyitólár 4 hasábszoros 20 kr.
Hirdetést vagy reklámot magában foglaló
ajánlat sora 50 krajczár.

XVI. évfolyam 1889.

Debreczen. Csütörtök, Március 7.

48. szám

Nem az ellenzéknek szól.

(T.) Nem azért vitatjuk mi a közös hadsereg vezénylerti nyelvét nézve a Felső jogát, mert a hazát elakarjuk árni, vagy mert örökre leakarunk mondani a hadsereg vezénylerté nézve a magyar nyelvről, hanem önvédelemből. Azért mert az ellenzék azzal igazgatja ellenünk a közvéleményt, hogy mi a magyar nyelvet feladtuk, hogy a magyar nemzetnek az ő nyelvéhez való jogát elárultuk. Hát erre a lovagiatlan rozszakaratu vádra, erre a rágalmora azt válaszoljuk hogy: igen is, sem felnem adtuk, sem feladni nem akarjuk. És ha valakit egyáltalában illetni lehetne ezzel a váddal, hát illetni lehetne Deák Ferenczet és azokat, kik az 1867-iki törvényeket alkották, amiért, hogy a hadsereg nyelvét nézve határozottabban nem intézkedtek. De ezzel a váddal is csak a szélsőbal illethetné őket, amint-hogy illette is, ámde Apponyi uraiméknak, Kaas Ivor sat. uraiméknak a neve hallgass, véghetetlenül hallgass, ha csak magukat arculatni nem akarják.

Semmi kétség benne, hogy ezen passzus: „A hadsereg vezénylerté, vezénylerté és belszervezetére nézve a jog a Felsőségé” nem fejezi ki határozottan a nyelvkérdést, ami akkoriban nagyon is kényes kérdés vala, s nehogy rajta az egész kiegyezés megtörténjék, egyik részről sem merték erősebben megbolgátni. Annál inkább nem merték pedig, mert az csakugyan furcsa lenne, hogy egy egységes hadsereget két nyelven vezényljenek! (sic!) s így belenyugodtak abba, hogy a vezénylerti jogba a nyelvkérdés is beleértessék. És hogy bele nyugodtak, erre nézve azt hiszem elég bizonyítékul szolgál az a tény, hogy a hadsereg nyelve a német maradt, s hogy ezt a kérdést bolgátni, soha, a kiegyezés de egyetlen hívének sem jutott eszébe.

A „Debreczeni Ellenőr” tárczája.

A csillagokról.

— Egy kis tudományos értekezés. —

Írta: Szabolcska Mihály.
(Vége.)

Hanem persze, ennek a volapüknek meg lennének a maga hátrányai is.
Csak nap- vagy lámpavilág mellett tudnánk beszélgetni, és mindennemű pásztorórának egyszerre vége lenne. Ha ugyan — én nem tudom — a pásztoróráknál olyan fontos dolog — a beszélgetés!

De már abba igazán volna egy kis komikum, hogy mikor a férj későn találva hazavertődni pl. a kaszinóból, a feleségnek legelőbb is gyertya kellene gyújtani, ha összeakarna szidni egy kicsit!

Azért mondom, hogy egy „kicsit”, mert ha nagyon akarná összeszidni, azt gyertya nélkül is elvégezné — pl. a két kis kezével!

Ha már egyszer a szembeszédre kerülne a sor, legkiváncsibb volna én az országgyűlésünkre.
Micsoda egy pislogások, szemhunyorgatások lennének ott a mostani izgalmas napokban?

Az ellenzékieknek még csak ott volna annyira-mennyire alábok, de a namelutok?...! Különben azok meg bölintgatnának. Gr. Károlyi Gábor meg csak ugy kacsintgatna közbe-közbe!

Hanem akkor az előadónak, sőt talán a minisztereknek is asszonyokból kellene állni, hogy a „T. Ház” könnyebben megérttesse őket!

Mennyi furcsa félreértés, személyes kérdés lenne ebből?...!

De gyerünk a tárgyra, s beszéljünk egy kissé komolyabban a szemekben lakozó csillagokról.

Hogy mikor, hol vette a világ a csillag-

Hanem hogy ennek a kérdésnek az ő kényes természete Tiszára és pártjára nézve fenmaradt-e avagy nem, azzal persze, Apponyi uraimékat konzortesz, nem gondolnak. Hogy a király iránti kiméletességnek, mellyel élni egykoron oly igen nagyon tanácsosnak tartották, megvan-e még az ő értelme ma is, hogy hadsereg nyelvének megváltoztatásához s ezzel együtt a hadsereg egységének megbolgátásához elérkezett-e már az idő, s hogy az éppenséggel most érkezett-e el? — az nekik, kissébb gondjuknál is nagyobb. Pláne azt kell hinnünk, hogy kérdés bolgátására alkalmasabb időt és körülményt soha ki nem választhattak volna tehát kellemetlenebbet sem, ergo öntudatosan teszik, azzal a tulajdon öntudattal, mellyemég eddig minden kellemetlenebbet felkavartak, ha csak ráakadhattak valahol.

Ugyanazt a kormányozhatnámági, Tiszát buktatási féktelen vágyat látjuk ebben a fellépésben is, melyet látunk eddig valamenynyiben, de a dolog természeténél fogva, trónt és kormányt ily kellemetlenül érinthető úgy nem mindig akad, hát ezt egykezeknek ők kizsákmányolni minden erővel és vehemenciával. Hogy 1867-ben, az akkori államférfiak ezt a kérdést oly kényesnek tartották, hogy elsiklottak felette, az nekik csak vérszemét ad arra, hogy Tiszára nézve még kellemetlenebbé tegyék, mert nagyon jól tudja azt az ő intrikus eszük: hogy az a kormány férfi, aki a mai kritikus körülmények közt oly beszámíthatlan örült indítványt tudna tenni a legfőbb hadurak, hogy a hadsereg nyelve változzék meg, ami aztán felfordítaná az egész hadsereget, — hát hogy az a bolond ember egy pillanattig sem maradhatna kormányon; de még az sem ám, ki a jelenlegi szituációk közt indítványozná a Felsőségnek, hogy az 1867-iki törvények által hallgatással mellőzött nyelvi kérdést magyar-

sági értelemben precizizozni engedje. — Nem maradhatna pedig azért, mert az olyan ember, ki valamely indítvány tételére a lehető legrosszabb és alkalmatlanabb időt választaná ki, — mint felkegyelmű, nem is a miniszteri székre való lenne. De bizony azok sem arra valók ám, kik a mai viszonyok közt, — bár mily finészből tegyék is, — de ily észnélküli indítványt forszirozni merészkednek. Hát az ő számukra egy olyan Tisza, aki ily indítvánnyal tudna előlépni, hiába buknek meg, mert ő Felsőége egy oly miniszterelnök után, kit félkegyelműségéért bocsátott el, egy másik fél kegyelműt bizonynyal nem venne maga mellé.

Minden okos embernek meg kell elégednie azzal a nem kis vívmánnyal, — hogy egy egészben német hivatalos nyelvű hadseregbe, amely nyelvkérdést, és pedig békés viszonyok közt, még egy Deák Ferencz sem mert megbolgátni, — ha bár csak utasítás képében is, de a magyar nyelv trójai falóvát bevihetjük. Ez az első ék mindenetre, melyet az eddig mindig német hivatalos nyelvű hadseregbe beverünk sikerült. Hát elégedjünk meg e vívmánnyal. „Lassan menj tovább érsz.” Lassan megyünk messzire, úgy érinék a végére. Hát nem kell a dologt erőltetés útján elrontani, nagy követeléssel macakasságot provokálni. Igaz, hogy a fejedelmnek szüksége van egy megelégedett nemzetre, de a nemzetnek is szüksége van egy megelégedett fejedelemre. A mai viszonyok közt ez a két kéz még egymást mossa.

Nem az ellenzéknek, a magunk embereinek beszéljük ezt. Annak az elemnek, mely józanul szokott gondolkodni, s melynek vállain a haza sorsa nyugszik. Ez az elem tártsa meg az józanságát, s megtörök rajta a kavargó képzelgés és meggondolatlan hetvenkérés hullámvérése.

többé kevésbé szép ne volna; — csak meg kell nézni jól!

Akármenyi volna is azonban a hasonlóság, meg van a különbség is.

A csillagokról kalendáriumot lehet csinálni. Ötven esztendővel előre tudni lehet, milyen változásokon megy majd ez, vagy amaz keresztül, mikor milyen kedvében lesz, hogy ragyog! Hanem azt a kalendárium csinálót mutassátok meg nekem, a ki ötven perczel előre megjósoljon valamit a földi csillagok járásáról!

Ahoz értő emberek azt is kiszámítják percznyi pontossággal előtte, hogy mennyi ideig kellene utaznod vasuton, (az atmoszféraán keresztül), hogy ezt vagy amazt a csillagot elérhesd a kezeiddel...

Hanem azt a tudományosan képzett embert szeretném én látni, a ki megmondaná nekem, hogy ezt vagy amazt a földi csillagot mikor fogod elérni az ajkaidal?

Itt persze már hamarabb célhoz érsz, ha nem vasuton utazgatsz, csak a magad négyes fogatán?

Az is tesz valami kis különbséget, hogy az égi csillagok csak világítanak, de nem melegítenek. A földiek meg — a mint talán tapasztalni is méltóztattak? — inkább csak melegítenek! (Azt hiszem ezért nem kelt sok Don Juannak a téli kabát!)

És végezetre különbség az is, hogy odafele minél ragyogóbb az a csillag; annál több holdja van — Flammáron Kamill szerint. Idelent meg minél kevésbé ragyogó az a csillag, annál jobb, ha szép summácska holdja van, — a kataszteri kimutatások szerint!

A szép szemekre azt mondják, hogy csillagok, a csillagokra meg hogy azok az ég szeméi. A mit különben, azt hiszem, nem igen szeretnénk se a tolvajok, se a szerelmesek (És különösen nem — a tolvaj szerelmesek!)

Ha jól tudom, Lisznai Kálmán mondja egy versében, hogy „A fényes égnék leánya vagy te!” Én teljesen elhiszem, hogy derek jámbor erkölcsi hajadonnak mondja ezt, de az

A vidék és a 25. §. Mint annak a jele, hogy a közvéleményben az egyoldalú agitatio kezd elveszteni kizárólagos uraimát constatalható újból, hogy Somogy megye közgyűlése nagy többséggel 91 szavattal 55 ellenbe, megtagadta az a r. d. és h. a. j. d. u. m. e. g. y. e. i. kérvények pártolását. — Somogy megye pár év előtt még az összes ellenzéki agitacionalis indítványok melegegysége volt; innen indult ki a boszniai megszállás idején a vád alá helyezési indítvány is a kormány ellen, a miért ezt a merényletet az alkotmány ellen s ezt a törődést a magyar haza biztonsága ellen, a melyet éppen olyan hévvel kárhoztattak akkor, mint ma a 25. §-t, el merete követni.

Az önkéntesi szolgálat.

Dr. Bezerédi Viktor országgyűlési képviselőtől a „Veszprém” igen érdekes cikket közöl a jelenleg annyira vitatott önkéntesi szolgálatról. Bezerédi Viktor felette tanulságos képet nyújt a katonai, nevezetesen az önkéntesi intézmények fejlődéséről nálunk és külföldön.

Igy a többi közt azt írja:
Franciaországban az önkéntesi intézményt elakarták törölni, mint a jogegyenlőség elvével ellenkező és katonai szempontból sem helyeselhető kedvezményt s csak Boulanger hadügyminiszternek időközben bekövetkezett bukása okozta, hogy a javaslat nem vált törvényvé.

Az önkénteseknek ott a laktanyában kell lakniuk, a szolgálati idő alatt tanulmányaikat nem folytathatják s ha az első év végén a vizsgát letették, csak altisztté neveztetnek ki és mint ilyenek kerülnek a tartalékba s hatiszti vizsgát óhajtanak tenni, lévén katonaitanintézetbe kell járniuk, csapatolgálatot teljesíteniük és csak ha elméleti és gyakorlati jártasságuknak tanubizonyosságát adták, nevezhetők ki tartalékos tisztekké.

Németországban, ha az év végén a tiszti vizsgát letették, átíttetnek a tartalékba, mint altisztek — ezen minőségben 1-2-szer, sőt esetleg többször 8 heti tényleges szolgálatra behivatnak s ha alkalmazhatóságukat bebizonyítják, neveztetnek ki alörmesterré; tisztté csak úgy lehetnek, ha

mégis bizonyos, hogy ennél a sornál kitejtett valamit a számításból.

Azt ugyanis, hogy ilyenformán ha t. i. a csillagok az ég szeméi, — látása volna, ki bocsánatot kérek, — egy a nyórsra, a kinek egy kissé a kelleténél több szeméi lennének. — A miből különben nekem se jogom, se elég erkölcsi bátorságom következtetéseket vonni le!...

Petőfi meg különben egy helyen a „S a l g ó” egyik hűsével így kiált fel:
„Miért fejem nem oly nagy, mint az ég.

Hogy annyi szem volna rajt, a hány csillag van ott.

Hadd bámuljalak valamennyivel!”

De azt hiszem, ő se valami komolyan kívánta ezt, már csak a nyiratkozás miatt sem! Könyveket lehetne összeírni a szemek különféle szerepéről. Az a száraz definitio, hogy „a látás szerve”, nem is igaz. Legalább, ha csakugyan vak a szerelem!

Megengedem különben, hogy vak vagy rövidebb látó lehetett még az apánk idejében is, de ma már kinyitott a szem! Kivált egy a házasság körül, a mi a kilátásokra való körültekintést illeti!

Ezelőtt a szem volt a szerelem lángragyujtó masinája, ma már alkalmasabbnak látszik erre egy hiteles telekkönyvi kivonatból formált fidi busz!

No de azért az „uralkodó planéta” a szerelem világában mégis csak a szem marad!

Két egymást keresztező szemszög minden időben fr még egymáshoz kötni embereket. Persze olyanokat is, a kik csak akkor látják be, hogy keresztezés is volt a dologban, mikor már csakugyan érezni kezdik a kereszteset!

Csak most veszem észre, hogy sokat összebeszéltem már a csillagaimról, a nélkül, hogy szólottam volna még a zineikről.

A kék és fekete ezer változatban, — ez a szemek színe.

Olyan bő választék, hogy pálcázni kell törnünk az agglégények felett — kivéve a ki vagy színvak vagy rövidlátó! Jókainak van egy nő alakja, a kinek két

elnök: Borka Imre p. ü. szemléző, szakértők: Posszert János, Varga Lajos debreczeni lakosok, 3. H. D o r o g székely Dorog részére, eln. Máriás László p. ü. biztos, szakértők: Kürmös Imre, Reichmann Mór dorogi lakosok. — 4. H. B ö s z ö r m é n y, székely. H. Bősörmény és B. Újváros részére, szakértők: Lányi Márton bősörményi, Tóth Gyula gyógyszerész b. újvárosi lakos, 5. H. S z o b o s z l ó székely Szoboszló részére, eln. Békény László p. ü. fogalmazó, szakértők: Tökés Zsigmond, Körner Béla b. szoboszlói lakosok, 6. H. N á n á s székely, Nánás részére, szakértők: Berenczy Géza, Daulinyi Vilmos nánási lakos, 7. H. a d h á z székely, Hadházi részére, eln. Felső-Józsa részére, eln. Máriás László p. ü. biztos, szakértők: Diószegi Lajos, Feldman Jenő hadházi lakosok, 8. C s e g e székely, Csege, Egyek részére, eln. Vagner Nándor p. ü. szemléző, szakértők: Kiss József csegei, Papp László egykei lakosok, 9. H. S z o b o s z l ó székely Szováti, Tetétlen, Földes részére, eln. Fáklya Zoltán p. ü. szemléző, szakértők: Adler Farkas, Kiss Pál szoboszlói lakosok, 10. P. L a d á n y székely, Ladány, Kaba, Nádudvar részére, eln. Kerekes Antal p. ü. szemléző, szakértők: Veesev Lajos p. ladányi, Rosentfeld Ignác kabai lakosok. Akivétó bizottságok ma kezdették meg működésüket. A tárgyalásra minden község előjárósága kiküldöttet biz meg. A bizottságok munkakörét, illetve ügyrendjét az elnökök állapították meg.

— **Földmives iskolák Bihar megyében.** Mint a „Szabadság” írja, a Sárkút vidékének országyűlési képviselői elhatározták, miszerint illetékes helyen kieszikülök ama régi terv megvalósítását, hogy Nagyszalonta és B. Újfaluban földmives iskola állítsák fel állami költségen. Mondják, hogy a Sárkút „Crocuzusa” már eme czérra 10,000 fítos alapítvány tevését is megígérte.

— **Gróf Degenfeld hadtestparancsnok lemondása.** Egy temesvári lap szerint ott az a hír van elterjedve, hogy gróf Degenfeld Schonburg hadtestparancsnok nyugdíjaztatását kérte. Temesvár közönsége sajnálattal értesült e hírről, mert a tábornok mindig nagy jóakarattal volt a város érdekei iránt s vezetése alatt a katonák és polgárok közti jó viszony mindinkább megszilárdult. Utódjának Lichtenberg Mordax-Schneberg Arthur grófot, Temesvárott állomásozó lovassági tábornokot emlegetik. Egy más lap hire szerint pedig gróf Degenfeld helyét Frigyes főherceg foglalja el, a ki most Pozsonyban állomásozik.

— **Ujabb adományok Nagy Pál síremlékére.** Boldogult Nagy Pál tanár síremlékére újabb adakoztak: Kenéz Mihály ur Turkevől 10 fírtot, Erős Lajos földesi ev. ref. lelkes 1 fírtot, Boros László ur helyben 5 fírtot, fogadják ezért köszönetünket. A kegyes adományok eddigi főösszege 323 fírt 24 kr. Tüdös János gynn. igazgató.

— **A debreczeni távaszi országos vásár ideje.** A nagyméltóságú földmivelés, ipar és kereskedelemügyi miniszterium í. évi márczius 1-én 10534 szám alatt intézett leirata értelmében Debreczen sz. kir. városban a tavaszi országos vásár a folyó évben a következő napokon tartatik meg, u. m. április 15. 16 és 17 napjain: a kirakó vásár, valamint a gabona és termény vásár, az eddigi szokás szerint. Továbbá: 18-án a juh vásár; 20-án a sertés-vásár; 22-én és 23-án a ló vásár, végre 23-án és 24-én a baromvásár. Miről a kereskedő és iparos osztály általában, az érdekelteket ezennel értesítjük. — Debreczen 1889. márczius 7. A kereskedelmi és iparkamara.

— **Elszerződött zenetársulat.** A Magyar testvérek kitűnő zenekara ez évi fűrdő idényére a világhírű mehádai fűrdőbe szerződött igen előnyös feltételek alatt. A szerződést a zenekar vezére Magyar Kálmán már alá is írta. Kívánjuk, hogy a szerb vojvodák és oláh bojárok aranyaitól dusszadt tárczákkal térjenek majd vissza városunkba.

— **Az alsó-szabolcsi fízai ármentesítő társulat f. hó 9-én d. e. 9 órakor távsürgönyileg összehívott választmányi gyűlést fog tartani, melynek tárgya a kenéz-t. doli felette veszedelmes magán töltések ügyében való intézkedés.**

— **A nagyváradai serséhszabó-társaság, e hó tizenhetedikén alakul meg Nagyváradon.** Az alapítók 300 drb. részvényt jegyeztek. Az aláírási íveket elküldik a nagyváradai pénzügyi igazgatóságnak, azon kérésrel, hogy járuljanak hozzá a részvénytársaság megalakulásához. Szabó József a biharmegyei gazdasági egylet elnöke hívta meg az alakuló közgyűlésre Bihar megye érdeklődő gazdák közönségét.

— **Halalozás.** Erősey Zsigmondné sz. Laky Ludovika urnó meghalt. A meghaldokuló messze ismeretes, nagy kiterjedésű előkelő családnak volt feje, kiben az igazi magyar nemes asszonyok egyik még létező tagja halt el. Béke hamvaira!

— **A művészet hatalma.** — A Sárosmegyeyi Közlönyben olvassuk a következő mulatságos kis történetet: „Hogy a művészet gyönyörködtet, megrikat, megkecsagat, azt már mind halottak, s Halmay előadásai alatt böven tapasztaltuk is; h a e m hogy a művészet pofokodásra ingerelje az embereket, erre ekletáns példát csak két kaszilói vendég nyújtott. K a r e z a g. H i t v e s - t - é t á d t á k a szánzsek s oly jelesen, hogy nem egy kendőnek jutott a nézőtérben is szerep; a karzati publikum két kissé bepálinkázott tagja azonban a darab azon pontján, ahol bizonytalanná válik, hogy a hitves végleg melyiké lesz, a következő párbeszédben

kezdet: A. Mit gondolsz, kié lesz az aszszony? En szeretném, ha Kátayé lenne. — B. Dehogyan lesz, majd meglásd, hogy újra Hazayé lesz: azért szeretem ezt a Hazayt, mert munkás, úgy mint én. A. (Kissé hevesen.) Igen ám olyan lump, mint te. B. (dühösen) mi lump? Fogd be a szádát, mert betapasztom! A. (egész dühvel) Te nekem? No próbáld meg, de le is doblak innét a karzatról. B. erre nem szól semmit, hanem úgy arczul úti A-t, hogy az a pad alá kerül, mire a közönség amelyet már régen nyugtalanított a kissé hangos disputa, a csattanás hallatára mind felnéz. A két jó műtört talán le is dobálja egy mást, ha hamarjában egy kis dutyival nem segítették volna rajtuk.

— **A rendőrségről.** Két büntetőtörvénykönyvbe ütőző cselekedet iránt érkezett feljelentés a rendőrséghez. De mindegyik vádbeli cselekményen bizonyos homályosságnak átláthatatlan köde borong. Szabó Zsigmond kereskedő panaszt emelt hogy a nála lakó Bodos Sándor hetes különböző bolti cikkeknek a ládájában nyitott titkos raktárt. A raktár kikoboztatván, abban nem csak hető dolgokat találtak, hanem egy 95 forintról szóló postatakarékpénztári könyvet is. Ennek a 95 fírtnak az eredete is gyanús nagyon gyanús. — Mert a nagy s p ó r m á j s z t e r Bodos csak úgy rakosgathatta össze ezt a 100 fírtot megközelítő summát, ha 20 fírt, havi béréből öt hónapra keresztül sem kosztja, sem ruházatra nem költött. A mi pedig emberi feltételek szerint lehetetlennek látszik. Egy nagyon valószínű, hogy Bodos tiltott uton jutott a 95 fírtot, melyet 1889. január 1-jén tett posta takarékpénztárba. A vádolt azonban makacsul tagad. — A másik ügy egy betűre írt kísérletből és egy erőszakos testisérteséssel származott, rejtélyes bűnügy, melynek a papfőnyre hozatalával a ma délelőtt foglalkozott a rendőrség. — A panasz abban fog alhatni össze, hogy mult hó 9-dikén éjjel valaki betört Blattner íveges magánlakására. — kétségtelemül nem asszonyiem iránt való szerelemről sarkaltatva, — hanem lopási szándékból. — Gerlich Gusztáv ívegvagást tanuló szőke, göndör fűrtű gyerek lármát csapott és a kísérlet dugába dőlt és a betört kerekét oldott. Másnap este egy nagy bajusza egyéniség ezért az alkalmatlankodásért az utczán egy arczon teremtette a Gusztai tanoncot, hogy az elterült a havon s félőráig eszméllenül hevert ott s magase tudja, hogy került haza. — Névtelen fenyegető levelek is érkeztek az egyik íveges segédhez, — a ki a betűre írt szintén bátorodott zajt ütni. Tegnap az utczán ráfogott Kiss István Ziehermannál helyet kereső hesterre, hogy ő tőrt be Blattneréhez. Gusztai ősmert rá. — Ő szemébe nézett annak az embernek, mielőtt pofon vágta volna. Kiss István szakasztott olyan. Kiss István csakugyan ezizézer bajusszal áldotta meg a gondviselést a milyen bajuszhoz hasonlatos aligha van Debreczenben. No ha eddig büszke volt, Kiss István a bajszára, most bizonyosan megátogya a miért áruháza lett. — De hát ő — úgy valja — olyan ártatlan, mint a ki ma jött a világra. Ő még kilenczedikén nem is volt Debreczenben, csak másnap délután érkezett Kőbányáról. — Külföldös, nagyon külföldös, mondja a kapitány ur. Csak fél nap a dancstancia. — Kihallgattnak a vádolt lakótársai is. Ezek az alibi ellen vallanak. — Kiss már 7-dikén Debreczenbe érkezett, — Hanem azért a ma született gyermek ártatlanságával dicsekedő Kiss még se követte el a betűre írt. — Ő azt most is tagadja és csakugyan nem is lehetett rá bizonyítani. Így a Blattnerék 9-diki éjszakája továbbra dupla sötétségben marad.

gyetlen Párkák. Az ítélet kihirdetése után már jótörten csak órái lesznek, a kihirdetés pedig a főparancsnoki jóváhagyás után fog történni.

De helyben hagyja-e a főparancsnok a halálítéletet?

E kérdés most még nincs ugyan felelet, de annál tágabb tere van a feleletnek. Ezek közül kétségtelenül az az érdekesebb, hogy az ítélet nem válik jogerőssé.

Hogy ebben az esetben miféle folytatása lehet az ügynek, azt röviden megmagyarázzuk olvasóinknak.

A hadbíróági ítélet után közvetlenül a honvédség főparancsnoka van hivatva dönteni a fölött, hogy helyes-e az ítélet, vagy pedig valami oknál fogva kifogás alá esik. Abban az esetben, ha a főparancsnok helyben hagyja az ítéletet, még mindig elhat ugyan, de azért a vele járó nagy felelősség terhéből kifolyólag csak kételyt megengedő esetekben képzeltető el a gyakorlatása, a nélkül természetesen, hogy a főparancsnok valami indoklásra lenne köteleve. Ha azonban az ítéletet a főparancsnok nem hagyja helyben, akkor az ügy a főbíróvárszék elbírálása alá tartozik, a mely ezután v. g. legesen ítélt s ezt az ítéletet már csak a legfőbb hadur, a király változtathatja meg. A főbíróvárszék tudvalevőleg egy tábornok elnöklete alatt ül össze s áll egy tábornok hadbíróból, egy eredei hadbíróból, két alezredek hadbíróból és a csapatokhoz tényleges szolgálatra beosztott négy törzstisztből.

Ha már a hadbíróági ítélethozatalnál szerepelt bírósági tagok szavazása is titok, annál nagyobb titok a főbíróvárszék egyes tagja által az ítéletben beadott szavazatok milyensége. Magától értetik, hogy ugyanaz a törzstiszt habiró, a ki a honvéd főparancsnokot az ügyben inormálja, — nem szerepelhet a főbíróvárszék előadójaként, mert neki már előzetesen meg volt a bevallott véleménye.

Mindzek után felmerülhet az a kérdés, hogy mily befolyással lehetett az ügyre az a körölmény, hogy a Móricz József anyja kihallgatáson volt fia érdekében a királynál.

Az a sokféle hírrel szemben, a mi erről a kihallgatásról elterjedt, mint bizonyosat állíthatjuk, hogy a király a ki az ügy állásáról egy érdekelte fél előadása nyomán alaposan nem értesülhetett, nem tett semmi oly ígéretet, a mi többet jelenthetett volna, mint hogy az igazságos ítéletben a méltányosság szavát is érvényesülni engedje. Ha a király a kihallgatás alkalmával ellátta a folyamodó kérvényét szignaturájával, akkor a honvédség főparancsnoka abban az esetben, ha az ítélet helye hagyná, a végrehajtás előtt még felterjesztést tartozik tenni, a minek meg történetével a királyi szó dönt visszavonhatatlanul.

Az elítéltről a hadbíróvárszék vizsgálát sok érdekes adatot gyűjtött össze.

Mindenekelőtt kétségtelenül kitűnt az, hogy bár az öreg Móricz a legridegebb lelkeletű emberek közé tartozott, mégis nem annyira a sunak az apja iránt érzett gyűlölete, mint inkább az a vágy okozta az öreg ember halálát, hogy a gyilkosság által a család, az anyja és a testvér vagyoni helyzetét biztosítsa.

Móricz József, a ki hónapokkal a tett elkövetése előtt részletesen leírta, hogy miképen fogja a gyilkosságot végrehajtani, jól tudja, hogy ezért milyen büntetés vár rá. Katona létére ősmert a gyilkosságra vonatkozó hadi cikkek határozományát s aligha bizonyított abban, hogy komoly enyhítő körülménynek fogja a hadsereg az apja szeretetlenségét beszámítani. Az igaz, hogy az öreg Móricz sok keserű órát szerzett a családnak. Nejét és leányát kitétte a nyomornak, fiát pedig minden alap nélkül is többször büntényítő perbe fogta. Egy izben odáig ment kegyetlenségében, hogy ő ellene elkövetett gyilkossági kísérlettel is vádolta alopaltanul. — Ezt a súlyos vádat egyetlen egy tanuvel bizonyította, a kiról a vizsgálat során kiderült, hogy a legapróbb részletekig ki volt tanítva a tanu egy alig tizenhárom éves gyermek volt.

Az öreg Móricz összesen hét izben fogta a büntényítő perbe a fiát. Ezek között egy bíról zártvársi tenyitoperben a vádoltat a polgári bíróság el is ítélte, — de mint hogy Móricz József akkor katona volt, az ítélet nem válhatott jogerőssé, hanem az 1868. évi XL. törvényozik 54. § a értelmében a katonai törvényozék hozott ez ügyben ítéletet.

Móricz József egyébiránt nem bánja tette. A hadbíróvárszék kihallgatása alkalmával nyugodtan és megindulás nélkül beszélt róla, mint egy oly dolgról, a melynek a bekövetkeése elkerülhetetlen szükségesség volt s a mi miatt neki nincs oka busulni. Nincs a szívében egy morzsányi számalom az ígyonított apa iránt s a maga sorsán sem látzik agyódnia. Mintha valami természetes dolog lenne az, hogy olyan dísztelen halál küszöbén áll.

Sokféleképpen lehet arra, hogy enyhítve lássák a büntet a pszichológusok: ezek közt az okok közt kétségtelenül legnagyobb, hogy szerette az anyját, akit megakart védelmezni. A vizsgálat okiratai még arról í tanubizonyságot tehetnek, hogy a szerencsétlen embert idegen befolyás vitte arra a szörnyű gondolatra, a melynek megvalósításával tönkre tette aztán az egész életét.

Ez az élet most egy hajszalon függ. A mérleg lebillent s a halál anygatának a lehe-

letét csak a leg hatalmasabb kéz intése tartatja innár vissza a bűnöstől.

Móricz József, az apagyilkos, a ki elszántan követte el a legborzasztóbb tettet, nem várja, talán nem is kívánja, hogy az a hatalmas kéz kinyuljon utána és megmentse.

A pszichologia tudása pedig esodáznak rajta és örülnek az „érdekes esetnek.”

Terményárak a debreczeni piacon.
1889. Márcz. 5 é.

Egy m. mázsa	felső, közép, alsó.
Buza	7.00 6.90 6.80
Kétszeres	6.00 5.90 5.80
Roza	4.90 4.80 4.70
Arpa	5.00 4.90 4.80
Zab	5.00 4.90 4.80
Új tengeri	4.70 4.60 4.50
Köles	4.50 4.40 4.30

DEBRECZENI SZÍNHÁZ.
Holnap 1889. márczius hó 8-án,
páros bérletben:
V. MARGÓ CZÉLIA telléptével
Nebántsvirág.
Operette 4 felvonásban.
Első szerkesztő és kiadó laptulajdonos:
Vértesi Arnold.
Főmunkatárs: Kerecz Vilmos.
Joghallgató a délutáni órákra irodai alkalmazást keres, esetleg nevelői állást is elfogad.
Lakás kerestetik.
A piaczhoz minél közelebb egy butorozott szoba kerestetik magános, előkelő ur részére. — Értekezhetni szerkesztőségünkben.

A mezitláb barátok régi híres valódi **Szt. Jakab gyomorcséppjei** védjegy
Gyomor és idegbántalmak biztos gyógyítására, olyanoknak is, melyek minden eddigi gyógyszernek ellenálltak, különösen gyomorcatarrhus, göröcsök, szorongások, szívdobogás, főfájás stb. Bővebb a minden íveg mellett lévő utasításban. Kapható a gyógyszerüzletekben, úvegenként 1 márká és 2 márká.
Főraktár: Schurz M., Hannover; Escherstr. Raktárak: Debreczenben: Dr. Rothsneke gyógyszerüzlet. **Nyiregyháza:** Korányi Imre és Dr. Rác György gyógyszerüzlet. Miskolczon: Szabó Gyula és Dr. Hercz M. nél.

Kardos László
vászon és fehérnemű üzletében
még mindig kaphatók
VALÓDI
Rumburgi, Creas és Irthoni vásznak ugyanoly minőségű
fehér és színes vászon zsebkenők
valamint eddig nem ősmert
rendkívül tartós
lábravaló vászon.
Eladó a vértesi-ligeti határban.
a Magyar Gézáné urnó birtokán készpénz fizetés mellett igen jutányosan,
egy erős készületű, kőlabakra épült négy fűköcs fenýőfa magtár, majdnem egész új; elér benne 500 méter mázsa gabona. Három kettős eke. Három vasborona. Igás szekér. Ötven métermáza körül anyaszéna. Különféle gazdasági szerzeszámok.
Értekezni lehet
Horváth Ferencz
tulajdonossal a helyszínen.

Vetemény-magok:

Aranka mentes francia, magyar luczerna, lóhere, muhar, angol perje

és díszkertekhez való finom apró

pázsit-fű,

nagy buczok és kerek sárga

oberndorfi takarmány-répa,

konyha- és virágkerti-magvak,

a legjobb és csiraképes minőségben,

lehető legolcsóbb árak mellett kap-

hatók Debreczenben

GASZNER KÁROLY

fűzer- és magkereskedésében
Czegléd utcán.

Fényes polgári tánczvigalom

villanyvilágítás mellett
a Margit fürdő táncztermében.

MEGHIVÁSI

Több oldalról történt felszólítás folytán van szerencsém a n. é. kö-

folyó hó 10-én, azaz vasárnap

este 7 órakor kezdődő

FÉNYES

Polgári tánczvigalmat

rendezek a „Margit“ fürdő újonnan épült és villanyfényvel világított táncztermében, melyre a n. é. közönséget fisztelettel meghívom

Ruisz János

vendéglős.

Belépti díj személyenként 50 kr.

Kitünő ételek és italok pontos kiszolgálásáról gondoskodva lesz. Az ételek és italok ára a városi átlapok szerint lesz felszámítva; az esetleges visszaéléseket pedig kérem azonnal nekem megjelenteni. Főtörökösöm oda irányul, hogy a polgári osztálylyal vendéglőmet megkedveltessem.

A talpalásváló jó tánczdarabokat ZSIGA JÓZSI jóhírű zenekara fogja huzni

Minden háztartásban szükséges
ezikkek kaphatók vagy megren-
dehetők

Vágó Andornál

előbb KERN ADOLF.

Üzlethelyiség pércsi-soron. — Ponto-
kiszolgálát és olcsó árakban.

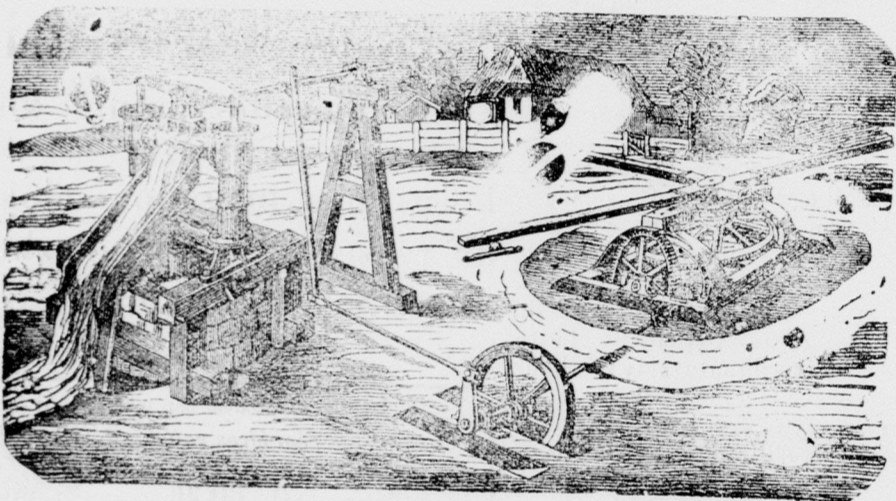
Creasz és ezérna vásznak, sifonok
minden szélességben, havas gyolcs,
pamut vásznak, lepedő és paplan
vásznak, fehér és színes abroszok,
asztalkendők, törülközők, tányér és
pohár törülők, butor törülők, karton,
kanavász, sefir, derékalj tok, angio-
nok, esikós és virágos grádlík, diván
grádlík, sinór és pikké parketek,
divat parketek, calmukok, ezérna és
nadrág szövetek, fekete termők, gyász-
kendők, színes és fekete selyem ken-
dők, mosó és cashmir kendők, fehér
és színes kötő pamutok, kitünő fajta
prinzezz pamut, csipkék, herisnyák,
varró és kötő ezérnák, horgoló ezér-
nák, gumai ágybetét, pólya galand,
fehér, színes és nankás ingek, láb-
ravalók, gallérok, kézelők s más
egyébb apró ezikkek.

SZALMAZSÁKOK.

Alapítottatott 1888-ban.

WALSER FERENCZ

első magyar gép- és tűzoltószerek gyára harang és ércöntődéje
BUDAPESTEN RÖTTENBÍLLER-UTCZA 66.



Ajánlja gyártmányát mind magyar külölegességet
kutakban és mindennemű szivattyukban

Elvállal teljes vízvezetők berendezését városok, földbirtokosok és magánzók részére, modern
technicali alapon és kedvező feltételek mellett, ajánlkozik

KÖZ és MAGÁN FÜRDŐK
felszerelésére

szagmentes ürítések

felállítására s minden vízművi munka gyors és pontos kivitelére.

Képes árlapok, és részletes költségtervezetek kívánatra díjmenten köldetnek.

EGYETLEN BELFÖLDI SZIVATTYU GYAR.

ÚJ DIVATU BETÜKKEL GAZDAGON BERENDEZETT NYOMDA DEBRECZENBEN.

A „DEBRECZENI ELLENŐR”

legújabb és legdivatosabb betűkkel
gazdagon felszerelt

KÖNYVNYOMDÁJA

DEBRECZENBEN SZECHENYI UTCZA SIMON-ház

ajánlkozik mindennemű nyomdai munka gyors, díszes kiállítására.

községi és gyámi rovatos ívek, hivatalos nyomtatványok,

MINDEN ALAKBAN

ÜGYVEDI ES KERESKEDELMI NYOMTATVÁNYOK

falragaszok, körlevelek, gyászjelentések, levélfejek és levélborítékok.

báli meghívók, névjegyek, füzetek és könyvek,

a legjutányosabb árákon állittatnak ki.

VIDÉKI MEGRENDELESEK PONTOSAN TELJESITTETNEK.

Debreczen, 1889. Nyomatott a „Debreczeni Ellenőr”, könyvnyomdájában Széchenyi-utca SIMON-ház.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítettek.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítettek.

Szerkesztés

előfizetési p
valamint
minden k

XV

biának, le
ga szánt
nyek ké
éves San
gág Risz
mely rajt
kovics tá
sága alatt
miságánál
rátságába
volt ellen
folyás ál
s az orosz
tulnyomó
népet me
megállta
győzte, d
tarthatlan
s tán ál
szerb visz
közti ell
mondott, t
teremtése
szeretetét
igyekezett
Milán
az ellenzé
hívei, am
evvel egy
szövetség
kudarca
nem érdem
tartott, mi
volt, de n
hogy csak
közt volt
gei iránt
mindkét e
barátság
hogy Szer
lok előőrs
nézve ha
politikáján
ezt semmi
képest va

A „Deb

B u

Buda
Elvon
vatva volt
föld színér
ezintányér
reményei is
politikával
ezeknek és
Csak az e
szónaklatok
is nagyobb
kan de nem
nagy a dísz
nyal és örök
mostan szép
vén asszony.
Még T
politikai bel
pedig már n
magyar Bot
Verhovay.
Sic tr
Minél jobba
hamarabb b
szeszélyes
tani Márczi
a hideg ész
már ragyog
vadozó loes
Politik
mindemél
tavaszi div
Nemcs
kérdés, mi
goknál az
szabott lesz